

KLAGANDE

Försäkringskassan

MOTPART

[REDACTED]

Vårdnadshavare: [REDACTED] och [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDEFörvaltningsrätten i Jönköpings dom den 20 maj 2016 i mål nr 5254-15,
se bilaga A**SAKEN**

Assistansersättning vid korttidsvistelse

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer dess beslut. Till stöd för sin talan anför Försäkringskassan följande. Vistelse på korttidsboende är av sådan karaktär att det bör ses som vistelse på en institution enligt 106 kap. 24 § socialförsäkringsbalken. För det fall korttidsboendet inte är att anse som en institution får [REDACTED] behov anses vara tillgodosett genom den beviljade insatsen. Omvårdnad ingår i denna enligt 9 e § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Att den enskilde uppnår goda levnadsvillkor är en verkställighetsfråga för ansvarig huvudman. Om behoven slutligen skulle anses falla utanför insatsen korttidsvistelse, anser Försäkringskassan att utredningen inte ger stöd för att [REDACTED] inte kan uppnå goda levnadsvillkor genom den hjälp han kan få av personalen på korttidsboendet. Avgörande vikt måste läggas vid boendets bedömning av sin personals kompetens även om viss upplärningstid och inskolning behöver ske.

[REDACTED] motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom och anför bl.a. följande. Korttidsboendets personal har i och för sig kompetensen, men det har inte fungerat för honom där eftersom boendet inte kunnat begränsa personalen runt honom.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Lagstiftaren har i 106 kap. 24 § socialförsäkringsbalken uttryckligen reglerat rätten till assistansersättning vid bl.a. vård på vissa institutioner och deltagande i daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS. I dessa situationer är utgångspunkten att assistansersättning inte betalas ut. Undantag kan i vissa fall göras enligt 25 § samma kapitel.

Några motsvarande bestämmelser som reglerar vad som gäller vid vistelse i ett korttidsboende inom ramen för insatsen enligt 9 § 6 LSS finns inte. Som

förvaltningsrätten konstaterat föreligger därför inte något principiellt hinder mot utbetalning av assistansersättning under sådan vistelse. Mot den bakgrunden bedömer kammarrätten att inskränkningen i 106 kap. socialförsäkringsbalken inte kan sträckas ut på så sätt att korttidsboendet ska anses utgöra en sådan institution som i sig innebär ett hinder för att bevilja assistansersättning.

För att viss insats ska kunna nekas den funktionshindrade på grund av att behovet tillgodoses på annat sätt, ska behovet också faktiskt tillgodoses på annat sätt. Även om behovet i viss mån tillgodoses på annat sätt kan rätt föreligga till kompletterande insatser enligt LSS (se prop. 1992/93:159, s. 172).

Frågan blir i stället om [REDACTED] tillförsäkras goda levnadsvillkor i korttidshemmet även utan att ha en personlig assistent närvarande. I målet är utrett att personalen på korttidsboendet i och för sig har sådan kompetens som förutsätts för att kunna ge [REDACTED] goda levnadsvillkor när han är där. Det framgår dock att vistelse på korttidsboende ändå inte fungerat på grund av att boendet inte kunnat begränsa antalet personer som ansvarar för omvårdnaden av honom. Trots bestämmelsen i 9 e § LSS, kan därmed konstateras att [REDACTED] inte tillförsäkrats goda levnadsvillkor i samband med korttidsvistelsen.

Kammarrätten instämmer därmed i förvaltningsrättens bedömning att då [REDACTED] inte tillförsäkras goda levnadsvillkor genom den beviljade insatsen korttidsvistelse har det inte funnits grund för att avslå hans ansökan om assistansersättning i samband med denna. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande) och Jan Källman samt
tf. kammarrättsassessorn Cecilia Sjöstrand (referent) har deltagit i
avgörandet.

Föredragande: Johan Åkerhed

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2016-05-20
Meddelad i
JönköpingMål nr
5254-15**KLAGANDE**[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]Vårdnadshavare: [REDACTED] och [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**MOTPART**Försäkringskassan
Processjuridiska enheten Malmö
Box 14069
200 24 Malmö**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Försäkringskassans beslut 2015-09-07, se bilaga 1

SAKEN

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att [REDACTED]
har rätt till assistansersättning under tid på korttidsboende enligt LSS.

Det ankommer på Försäkringskassan att utföra de åtgärder som behövs med
anledning av denna dom.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar att han ska beviljas assistansersättning vid vistelse på
korttidsboende och anför bl.a. följande. För att han ska må bra behöver han
ha en person bredvid sig som känner honom väl, som kan läsa av honom
och vara steget före. Det är av yttersta vikt att han känner sig trygg och kan

Dok.Id 194124

Postadress
Box 2201
550 02 Jönköping**Besöksadress**
Hamngatan 15**Telefon**
036-15 66 00**E-post:**
forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se**Telefax**
036-15 66 55**Expeditionstid**
måndag – fredag
08:00-16:00

lita på den person som finns nära honom. Det tar lång tid för honom att lära sig känna igen samtidigt som det är oerhört tröttande med nya intryck. Han har inte sedan 2008 varit på korttidsboende utan föräldrar eller personlig assistent vid inskolning. Personalen på korttidsboendet har inte förstått hans behov när de säger att de kan möta behoven med all sin befintliga personal plus vikarier. De personliga assistenterna ska inte ersätta den personal som behövs för att driva korttidsboendet. Personalen där behövs i lika hög grad som hans assistenter, då de gör jobbet som föräldrarna gör när han är hemma med personlig assistans. Det handlar om avlastning och att finnas till hands vid sidan av. Laga mat, tvätta, bädda, hjälpa till vid lyft, andningsgymnastik, vid kramper, hämta mediciner snabbt vid behov, rengöra inhalationsdelar, rengöra hjälpmedel, hitta på och förbereda aktiviteter. Den personliga assistenten har personkännedom och har lärt sig tolka honom. Inskolningsperioden på korttidsboendet, tillsammans med assistent, har varit positiv. Avlastningen det innebar var också positiv för föräldrarna som kunde ägna sig mer åt hans syskon. Återkommande kramper, andningsuppehåll och tider för mat samt mediciner gör att man aldrig riktigt slappnar av. Även till skolan har han fått ta med sig sina assistenter, och han upplevs nu som lugnare och har gjort stora framsteg, med förbättrad närvaro. Han kan inte vara på korttidsboendet utan sina assistenter. – ██████████ åberopar flera läkarintyg, mötesanteckningar från kommunens enhetschef LSS och ett intyg från skolrektor.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför att ██████████
██████████ behov tillgodoses genom vistelse på korttidsboende.

SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler framgår av det överklagade beslutet.

Utredningen i målet

I intyg daterat den 1 april 2014 har överläkaren [REDACTED] (Habiliteringen Skaraborg) uttalat bl.a. följande. [REDACTED] har ett omfattande funktionshinder med svår utvecklingsstörning, spastisk bilateral CP med dyskinesier, epilepsi, korsettbehandlad skolios, gastroesofagal reflux, celiaki och nattlig andningsproblematik på basen av en hjärnmissbildning. Han är beviljad assistans med vaken natt p.g.a. sitt stora hjälpbehov och andningspåverkan samt stora kommunikativa svårigheter där man måste känna honom väl för att avläsa honom. [REDACTED] har ingen riktad kommunikation men för dem som känner honom väl har han ett tydligt kroppspråk. Familjen upplever idag behov av avlastning på korttids, men för att han ska få den trygghet och kontinuitet i vården som krävs finns det behov av att han får stöd av ordinarie assistenter även på korttids.

I journal med anledning av samtal med enhetschef på korttidsboende daterad den 3 mars 2015 har Försäkringskassan antecknat bl.a. följande. [REDACTED] [REDACTED] har tidigare varit på introduktion på boendet utan sin personliga assistent, men det fungerade inte eftersom det blev för mycket personal för honom. Nu är han på introduktion tillsammans med personlig assistent och sin mor. [REDACTED] har ett stort omvårdnadsbehov, men det finns personal som har tillräcklig kompetens för att klara av att tillgodose det. Verksamheten kan tillgodose en personal enbart för honom. Det som verksamheten inte klarar av är att begränsa antalet personer till max en eller två personer som arbetar med honom, på grund av rullande schema. Det finns sju ordinarie personal som arbetar kväll, dag och helg och två ordinarie personal som arbetar natt. I ett introduktionsstadium är det enbart ordinarie personal som arbetar med honom, senare kan det även bli vikarier som lärs upp.

I intyg daterat den 26 maj 2015 har överläkaren [REDACTED] (Barn- och ungdomssjukvården Skaraborgs sjukhus) uttalat bl.a. följande. Han har kännedom om [REDACTED] sedan många år tillbaka. På grund av hjärnmiss-

bildningen har han en andningsproblematik som är ganska uttalad och som försämras mycket på grund av att han kan svälja fel och har gastroesofagal reflux. [REDACTED] kan inte kommunicera på ett vanligt sätt utan för att han ska göra sig förstådd och bli förstådd måste han ha ständig hjälp av assistenter. Dessa kan läsa av honom på ett bra sätt och se till att han får i sig näring samt blir omhändertagen avseende sin andningsfunktion på ett adekvat sätt. I samband med korttidsvistelser för avlastning så är det angeläget att hans assistenter är med så att han får det omhändertagande som hans tillstånd kräver. Om han inte får det leder det till att han får lunginflammationer och mår allmänt dåligt. Stress och oro hos barn med den här typen av handikapp leder till mera epilepsi och sömnrubbningar som påverkar honom under flera dagar eller någon vecka efter en vistelse som inte fungerat bra. Det är därför angeläget att [REDACTED] får det stöd som hans tillstånd kräver enligt ovan.

I intyg daterat den 28 oktober 2015 har överläkaren [REDACTED] uttalat bl.a. följande. [REDACTED] har ett mycket komplicerat och omfattande funktionshinder med stor medicinsk problematik. Att han är utrustad med syrgas i hemmet brukar innebära att besvärliga akuta situationer uppstår som kräver akuta insatser. Han har också pågående insatser via specialistandningsteamet på barnkliniken i Skövde. Detta brukar innebära att andningsbekymren är omfattande.

Förvaltningsrättens bedömning

I målet har inte ifrågasatts att [REDACTED] har behov av att vistas på korttidsboende. Frågan är om assistansersättning kan beviljas under den tid han befinner sig på boendet. I övrigt är han beviljad assistansersättning för all yrkad tid.

Det finns inte några bestämmelser som reglerar vad som krävs för att assistansersättning ska beviljas när den funktionshindrade vistas på korttidsbo-

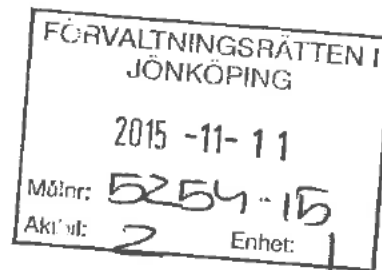
ende enligt LSS. Något hinder mot att assistansersättning lämnas under sådan vistelse finns inte (se Försäkringskassans Vägledning 2003:6 Assistansersättning v. 13 s. 181). Prövningen får i den delen utmynna i en bedömning om den funktionshindrade tillförsäkras goda levnadsvillkor på korttidsboendet, även utan en personlig assistent tillgänglig och om behoven kan tillgodoses av annan än assistenten (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom den 7 november 2013 i mål nr 8400-12).

I målet har flera läkare med för funktionsnedsättningen adekvat kompetens samstämmt uttalat att [REDACTED] behöver sina personliga assistenter även när han befinner sig på korttidsboende. Även rektorn vid hans skola har beskrivit hur han inte kan komma till skolan när det inte finns personal som bl.a. kan alla detaljer kring hans kroppspråk och signaler, för att bedöma vad han behöver hjälp med. Såvitt framgår har ansetts finnas särskilda skäl för att han har samma assistent som hjälper honom i skolan som i hemmet, och att han får behålla assistansersättningen vid sjukhusvistelse. Med hänsyn till [REDACTED] svåra funktionsnedsättning och då medicinsk och övrig utredning som i tillräcklig utsträckning talar i motsatt riktning saknas, kan han enligt förvaltningsrättens mening inte tillförsäkras goda levnadsvillkor utan assistansersättning på korttidsboendet. Det ankommer på Försäkringskassan att närmare utreda omfattningen av behovet och besluta om den tid för vilken ersättning ska beviljas. Överklagandet ska således bifallas i enlighet med detta.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 3104/1D)

Annette Spjuth

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Mats Brandt, Gunilla Sandström och Per-Ivan Eriksson. Föredragande har varit Anders Sanner.

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 13 april 2015.

Beskrivning av ärendet

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 13 april 2015 att [REDACTED] får utökad assistansersättning till i genomsnitt ca 132 timmar och 30 minuter per vecka. Han får den utökade assistansersättningen från och med mars 2015 men tidigast från och med den tidpunkt då utökningen påbörjas.

Ansökan om utökad assistansersättning för [REDACTED] avser tid i skola och på korttidsboendet. Av beslutet i [REDACTED] ärende framkommer att han bedöms tillhöra personkrets grupp ett enligt 1 § LSS, lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade. [REDACTED] behov av personlig assistans för de grundläggande behoven överstiger i genomsnitt 20 timmar per vecka.

Begäran om omprövning

Ni har begärt omprövning av beslutet. Ni anser att beslutet ska ändras på så vis att [REDACTED] även beviljas assistansersättning under den tid han är på korttidsvistelse. Det är av yttersta vikt att [REDACTED] får ha sina assistenter med sig under korttidsvistelsen för att han ska känna sig trygg och utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar. Korttidsvistelsen har inte fungerat med den personalomsättning som är på korttidsboendet.

Du har bifogat följande handlingar:

- Läkartyg, 2014-04-01, överläkare [REDACTED] Rehabiliteringen Skaraborg
- Utredning och beslut om korttidsvistelse, Töreboda kommun

Motivering till beslutet

En person har rätt att för sin dagliga livsföring få assistansersättning från Försäkringskassan om personen tillhör den personkrets som kan ha rätt till assistansersättning och om personens behov av personlig assistans för de grundläggande behoven överstiger 20 timmar per vecka.

Behov av stöd för de grundläggande behoven innefattar hjälp med personlig hygien, hjälp med måltider, hjälp att klä på och av sig, hjälp med att kommunicera med andra samt hjälp som förutsätter ingående kunskap. För att få rätt till assistansersättning för personlig assistans krävs att tidsåtgången för hjälp med de grundläggande behoven uppgår till i genomsnitt mera än 20 timmar per vecka.

I bedömningen av behovet av personlig assistans ska det även bortses från det hjälpbehov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. När Försäkringskassan bedömer ett barns rätt till personlig assistans är huvudprincipen således att assistansersättning endast kan betalas ut för sådan hjälp som inte ingår i det normala föräldraansvaret. Det innebär att man jämför barnets behov med de behov som ett friskt barn i samma ålder har. Föräldraansvar kan därför sägas avse den normala vårdnaden av ett barn som alla barn har behov av oavsett funktionshinder.

Försäkringskassan har gått igenom [REDACTED] ärende på nytt och ändrar inte beslutet då det kan bedömas att tiden som han har behov av personlig assistans för såväl sina grundläggande behov som andra personliga behov beräknas uppgå till i genomsnitt 132 timmar och 30 minuter per vecka. Särskilda skäl för rätt till assistansersättning i skolan och vid kortare sjukhusvistelser har bedömts föreligga. Den beviljade assistansersättningen avser all yrkad tid förutom tiden på korttidsboendet.

Försäkringskassan har i det ursprungliga beslutet inte godtagit någon tid för assistansersättning under korttidsvistelse. Vid omprövning vidhåller Försäkringskassan bedömningen som gjorts. Korttidsvistelse är en insats från kommunen med syfte att bland annat avlasta familjen. Assistansersättning för personlig assistans ska inte ersätta den personal som behövs för att bedriva verksamheten. Kommunen är skyldig enligt annan lagstiftning att ge det stöd som behövs för att en person ska kunna delta i verksamheten. I insatsen korttidsvistelse ingår omvårdnad med skyldighet att stödja och hjälpa personen med dagliga behov som hon eller han inte klarar av själv. Omvårdnaden ska ges utifrån personens behov. Det ska finnas den personal som behövs för att ge ett gott stöd, en god service och omvårdnad i verksamheter enligt LSS, lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade. Personalen ska även ha den utbildning och erfarenhet som kan krävas för varje specifik uppgift. Enligt utredningen i [REDACTED] ärende tillgodoser personalen på korttidsvistelse hans behov när han vistas där. Boendet kan däremot inte garantera att hans omvårdnad ges av ett mycket begränsat antal personer på grund av schemaläggning av arbetstid. Någon möjlighet att anpassa personalens arbetstider utifrån [REDACTED] vistelsetider uppges inte finnas.

Vid omprövning vidhåller Försäkringskassan bedömningen att [REDACTED] inte har rätt till assistansersättning vid vistelse på korttidsboendet eftersom boendet uppges kunna tillgodose [REDACTED] behov.

Försäkringskassan finner vid omprövning ingen anledning att göra någon annan bedömning än vad som gjorts i grundbeslutet. Medicinska underlag, utredningen i ditt ärende, synpunkter i begäran om omprövning samt bilagor till begäran om omprövning ger inte stöd för något annat ställningstagande. Beslutet ändras inte.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

- 1,9 och 9a §§ lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- 51 kap. 2 - 6, 9 och 11 §§ socialförsäkringsbalken
- 106 kap. 24 och 25 §§ socialförsäkringsbalken
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken

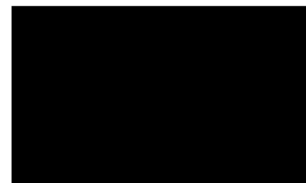
Du hittar bestämmelserna på forsakringskassan.se. Klicka på *Om Försäkringskassan* och sedan på *Lagar och regler*.

Är du inte nöjd med beslutet?

Läs på nästa sida om vad du kan göra.

Försäkringskassan

Karola Porko

Är du inte nöjd med beslutet?

Om du tycker att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. I så fall ska du lämna eller skicka ett brev till Försäkringskassan.

Brevet måste komma in inom två månader från den dag du tagit del av beslutet. Försäkringskassan skickar sedan brevet till förvaltningsrätten.

Brevet ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut som du vill överklaga.
- Hur och varför du vill att beslutet ska ändras.
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud vill förvaltningsrätten att du anger ombudets namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten,
Box 70320, 107 23 Stockholm.

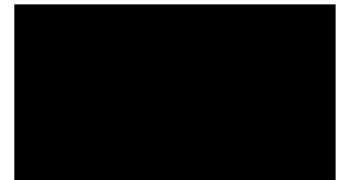
Det här behöver du också veta

Har du assistans under tiden förvaltningsrätten prövar ditt överklagande?

Om förvaltningsrätten ändrar Försäkringskassans omprövningsbeslut och beviljar dig assistansersättning så kan du få ersättning för tid före förvaltningsrättens dom. Detta gäller även om förvaltningsrättens dom överklagas och ändras i kammarrätten. Detta gäller under förutsättning att den utförda assistansen har redovisats till Försäkringskassan.

Har du frågor?

Du är välkommen att ringa Karola Porko eller vårt kundcenter 0771 524 524 om du har frågor om ditt ärende.

Omprövning av beslut om assistansersättning – förtydligande

Försäkringskassan har den 7 september 2015 omprövat [redacted] beslut om assistansersättning från den 13 april 2015.

Till begäran om omprövning har ni bifogat

- läkarintyg som utfärdats av överläkare [redacted] Habiliteringen Skaraborg, daterat den 1 april 2014,
- utredning och beslut om korttidsvistelse, Töreboda kommun,
- fullmakt/Skaraborgs assistans
- Försäkringskassans beslut om assistansersättning, daterat den 13 april 2015.

Dessa handlingar som bifogats begäran om omprövning kom in till Försäkringskassan Skövde den 12 juni 2015.

Försäkringskassan i Skövde har tidigare, den 28 maj 2015, tagit emot ett läkarintyg som utfärdats av överläkare [redacted] Barn- och ungdomssjukvården Skaraborgs sjukhus Skövde, daterat den 26 maj 2015. Detta intyg har bifogats [redacted] assistansärende.

Vid omprövning har Försäkringskassan tillgång till hela [redacted] assistansärende genom vårt ärendehanteringssystem. Läkarintyget av [redacted] har beaktats vid omprövning av [redacted] ärende.

Med vänlig hälsning
Försäkringskassan

Karola Porko

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om

dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.